

הזימור השבועי

בספר הקדוש

תזמור דבורה

כפי שנמסר בקצרה מדי שבוע על ידי
מורנו הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א
מו"צ בעיה"ק ירושלים תובב"א, מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

תזמור דבורה - המידה העשירית: "תתן אמת ליעקב" והאחד עשרה: "חסד לאברהם" - נמסר ביום ב' ד' כסלו תשפ"ו גיליון מס' 11

הקדמה:

אנחנו עוסקים כבר תקופה ארוכה בספח"ק "תזמור דבורה" העוסק בהליכה שלנו בדרכיו של הקב"ה, והיום נדבר על מידות ה"אמת" וה"חסד", ונספר סיפור על מידת ה"אמת" וסיפור על מידת ה"חסד", הנוגעת למה שכותב רבינו במידות אלו:

מעשיות אלו על מידת האמת סיפרתי במוצ"ש לבה"ח שמואל בר שלום שיחי' והבה"ח קלעני שיחי': היה צדיק גדול לפני כמאתיים שנה שהיה נקרא הרה"ק ר' רפאל מברשד זי"א [הוא היה תלמידו המובהק של הרה"ק ר' פנחס מקוריץ זי"א] והיה דבק במידת האמת עד לקצה האחרון, ומסופר עליו שהיה מרגיל את בניו לומר תמיד בעת חזרתם מחוץ לבית שאם אחד שואלם כנהוג: "האם יורד גשם בחוץ?" = "כשאני הייתי בחוץ ירד גשם" או: "כשהייתי בחוץ לא ירד גשם" וכדו' כי יתכן שבינתיים הפסיק הגשם, או התחיל, והבן, ומסופר עליו שהוא נפטר במסירות נפש על מידה זו, ומעשה שהיה כך היה: היה סוחר אחד שהבירח סחורה והוא הגיע לרבינו לפני משפטו ואמר לו: "רבי קדוש! עסק ביש לי! הברחתי סחורה ותפסוני ואני עולל לשבת בכלל שנים ארוכות, ומה יהיה עמי בני משפחתי ורק עם רבינו יעיד ויאמר בבית המשפט שאין הסחורה מוברחת יאמינו לו ויפטרנוני!" [וזאת יש לדעת שגם הגויים ידעו שרבינו לא מוציא שקר מפיו!], רבינו לא ידע לשית עצות בנפשו שהרי מימי לא הוציא שקר מפיו! מה הוא עשה? ישב כל הלילה שלפני משפטו של יהודי זה ובכה לה' ואמר: "ברושע! אתה יודע שמעולם לא הוצאתי שקר מפיו! ואני מעדיף למוט ולא להוציא שקר מפיו! אנא! טול נפשי ממני!" וכן היה שמצאוהו בבוקר כשהוא מוטל על שולחנו ונסתלק לבית עולמו בזקנה! ובמסירות נפש על מידת האמת! ומסופר שהיו שינוי לבנות עד יום מותו כשיני תינוק בן שנתי! כי הוא לא פגם בהם מעולם! וזהו הבחינה הגבוהה ביותר של: "תתן אמת ליעקב" ומה ששאלוני הבה"ח הנ"ל שיחי': האם מותר היה לו לבקש למות? ונראה שיהודי כזה שהוא חד בדרא במידה זו ואצלו שקר זה יותר מלמות, וכמו שמוכח במעשה יכול לבקש דבר כזה, ובפרט שרואים שהקב"ה נענה לתפילתו!

ועל מידת החסד אספר מעשה נפלא: מסופר על הרה"ק ר' ישעיה בר"ר משה מקרעסטיר זי"א שבצעירותו היה משמש את רבו הרה"ק ר' צבי הירש מליסקא זי"א בעל הספר "אך פרי תבואה" ופעם הוא נסע עם רבו להרה"ק ר' חיים מצאנז זי"א שהיה ידוע בצדקה מורנו למעשי צדקה וחסד, ור' חיים היה צריך כסף לצרכי צדקה כשהם באו אליו, והכריז שמי שיש לו כסף ילווה לו והוא יחזיר לו בהזדמנות! ר' ישעיה שהיה אברך צעיר הוציא מיד את כל הכסף שהיה בכיסו והביא לה' חיים, ובאמת הוא החזיר לו בפעם אחרת, וברכו שבזכות שהביא לו את כספו במסירות נפש הוא יהיה תמיד בשפע גדול ולא יחסר לו דבר! וכן היה עד זקנה ושיבה שבכל פעם שהיה ר' ישעיה מכניס ידו לכיסו היה לו שם כסף, וכן היה מחלק לאנשי תמיד! וזהו עוד בחינה של: "חסד לאברהם" שכיון שאברהם אבינו ע"ה חילק כל הזמן מכספו הביא לו הקב"ה כסף ושפע עוד ועוד, כי מי שמחלק מקבל!

וכעת נקרא לשון רבינו בשני מידות אלו:

ה' - תתן אמת ליעקב

מדה זו היא, שיש בישראל מעלה, אתם הבינוניים שאינם יודעים להתנהג לפנים משורת הדין והם נקראים יעקב מפני שאינם מתנהגים אלא עם הנהגות אמתיות גם הקדוש ברוך הוא יש לו מדה אמת שהוא על צד מציאות המשפט הישר, ואלו הם המתנהגים בעולם הישר והקדוש ברוך הוא מתנהג עמהם באמת מרחם עליהם על צד הישר והמשפט.

גם כן האדם צריך להתנהג עם חברו על צד הישר והאמת בלי להטות משפט חברו לרעה עליו באמת כמו שהשם יתברך מרחם על הבריות הבינוניים במדת אמת לתתן אתם:

ונבאר:

המידה הזאת של "תתן אמת ליעקב" אומרת שמי שעושה תמיד מעשיו בצדק וביושר הרי שהקב"ה מתנהג עמו ג"כ בצדק וביושר, וכן דרך הבינונים" = וכמו שמגיד זאת רבינו זי"א - והעניין הוא כי כן היא הנהגת ה' יתברך שעושה הכול: "מידה כנגד מידה".

והמסר השכל שיש לנו ללמוד מעניין זה הוא: שיש לנו גם כן להתנהג עם חברנו באמת ויושר וככל שנתנהג כן כן יתנהג עמנו הקב"ה באמת ויושר, לכן יש לנו להתנהג כן עם כל אחד ואחד.

ואמר לי רח"י הגאון ר' בנימין דרייפוס שליט"א דבר נפלא בכוננת דברי רבינו זי"א כאן שיעקב רומז על הבינונים, עפ"י מה שהביאו בספרים שהשם "יעקב" רומז על

הבינונים, והשם "ישראל" רומז על הצדיקים, ועל זה רמז הכתוב (תהילים): "לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכ" = והיינו: "עמי" הבינונים מספיק שישמעו ויעשו את מצוות ה', וכמו שכתב כאן רבינו זי"א שהם הולכים בדרכי הישר והאמת, אמנם: "ישראל" שזה הצדיקים - "בדרכי יהלכ" - והיינו שיעשו: "לפנים משורת הדין", שזו היא המידה הבאה, וזה מתקשר היטב עם הפרשה (תולדות) שכתוב: "ויהי עשו איש יודע צדיק איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים" ואצל עשו כפול: "איש" ואצל יעקב כתוב רק פעם אחת, וזה רומז על מידת האמת, שעשו היה שני אנשים כביכול שהרי אצל אביו הוא התנהג התנהגות אחת ובשדה התנהגות אחרת, ויעקב מהותו היא: "איש" שזה רומז על מידת האמת ש"פיו וליבו שבים", וזו היא הבחינה הנ"ל של "תתן אמת ליעקב", והבן.

ה"א - חסד לאברהם

הם המתנהגים בעולם לפנים משורת הדין פאברהם אבינו גם הקדוש ברוך הוא מתנהג עמהם לפנים משורת הדין, אינו מעמיד עמהם הדין על תוקפו אף לא קדוה הישר אלא נכנס עמהם לפנים מן הישר כמו שהם מתנהגים, והיינו "חסד לאברהם" הקדוש ברוך הוא מתנהג במדת חסד עם אתם שהם כמו אברהם בהתנהגות.

גם האדם עם היות ששם כל אדם יהיה מתנהג בצדק וביושר ובמשפט, עם הטובים והחסידים תהיה הנהגתו לפנים משורת הדין. ואם לשאר האדם היה סבול קצת לאלו יותר ויותר, וירחם עליהם לנכנס עמהם לפנים משורת הדין שהוא מתנהג בה עם שאר האדם וצריך שיהיה אלו הטובים לפניו מאד מאד וחביבים לו והם יהיו מאנשי חברו:

ונבאר:

המידה הזאת של "חסד לאברהם" אומרת שאם האדם מתנהג במידת החסד שהיא בחינה זו של "לפנים משורת הדין" גם הקב"ה מתנהג עמו באותה המידה ונכנס עמו ג"כ "לפנים משורת הדין", והיינו שהכול הוא עניין של ההנהגה של: "מידה כנגד מידה" וכ"ל, ולכן מי שמתנהג רק ביושר ובאמת מקבל שמתנהגים עמו ביושר ובאמת, ואם מתנהג "לפנים משורת הדין" מתנהגים עמו ג"כ מן השמיים בבחינה זו של: "חסד לאברהם" הדין, זו היא בחינתו של אברהם אבינו ע"ה, הנקרא על שמה: "חסד לאברהם" והיינו שהקב"ה נתן לו "חסד" כי הוא עשה חסד! והבן.

והמסר השכל שלנו מובן: אם אנחנו נרבה בחסד ונעשה "לפנים משורת הדין" ובפרט עם הצדיקים, שכן היא דרכו של הקב"ה וכ"ל, אף ה' יתנהג עמנו כן!

ייתן ה' שזוכה לכל הברכות ברוחניות ובגשמיות "ששועות מקיפות" לכל ולפרט, אמן!

הוספה לגיליון "תזמור דבורה" הקודם (10) מידידי היקר מזה הרבים ר' אלנתן אלוי שיחי' בשם הגאון ר' עמרם קורח שליט"א מחכמי תימן ובנו של מרן הגאון ר' שלמה קורח זצוק"ל שאמר לי ביום ב' כ"ו מרחשוון תשפ"ו:

בעניין מידה: "ותשלך במצולות ים כל חטאותי" יש להקשות: הרי אפשר להוציא כיום דברים מהים, וא"כ מדוע זה רומז על דברים שנעלמים לגמרי? ותרץ: א. כשה' רוצה שדבר מה יעלם בים לא מועיל כלום! ולכן כשה' מעלים שם את החטאים והדינים לא מועיל דבר לאיש! ב. עפ"י מה שאיתא בגמרא (יומא) שאם עושים ישראל תשובה מאהבה הרי שנהפכים להם העבירות לזכויות, ולכן שפיר רמז על הים שאפשר להוציא ממנו דברים (ולא אש וכו' כבשריפת חמץ) לרמוז שאם יעשו תשובה מאהבה הרי שיצאו העבירות בתור זכויות, והבן.

הוספה לגיליון "תזמור דבורה" הקודם (10) ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א שאמר לי ביום ד' כ"ח מרחשוון תשפ"ו: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף:

א. בעניין מה שאמר רח"י הגר"ב דרייפוס שליט"א שמידה זו של "ותשלך וכו' רומז על חסד גדול שמעלים החטא - יש לצייין רק שלפי דברי רבינו זי"א ומה שביארתם זה פשט אחר שהרי ה"תשלך" רומז על הרשעים הנקראים: "ים", והבן.

ב. בעניין הרשעים שמקבלים עונש על מה שעשו - יש להדגיש הביאור בזה שכתב רבינו זי"א שזה כמו שמתן שהתעורר דין ה' לגלג את זה על ידם, כשהוא נוחם על הדין ומתהלך להרחים על ישראל ממילא מתהפך הדין על הרשעים כמידת הדין שהייתה לפני כן על ישראל, וזה הביאור בפסוק (תהילים): "שמתנו כימות עינינו" היינו שכמו שהיה אז דין בתקופה כן יתהפך עלינו לרחמים, והבן, ועוד טעם הביא רבינו כי הם עשו יותר ממה שהיו צריכים לעשות, וזה טעם עונשם.

הגיליון נדבב ע"י ידידנו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לע"נ אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רגינה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רגינה ז"ל, אחותו מלכה בת רגינה ע"ה, אחותו אסתר בת רגינה ע"ה, אחיינו הדי"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה.